Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ ОҚШОМИ

ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ШАҲАР КОМИТЕТИ ВА ТОШКЕНТ ШАҲАР СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

4-йил чиқиши
22 ФЕВРАЛЬ 1969 й
ШАНБА
№ 45 (809).
БАҲОСИ 2 ТИЙИН

ЭРТАГА— СОВЕТ АРМИЯСИ ВА ҲАРБИЙ-ДЕНГИЗ ФЛОТИ КУНИ

Юксак ишонч

Трактор-йиғув заводининг кўп минг кишилик коллективи маҳаллий Советлар депутатлигига номзодларини кўрсатмоқдалар. Ана шундай юксак ишончга Тошкент шаҳар партия комитетининг биринчи секретари С. Р. Расулов, корхона директори О. В. Новицкий, ишчи Х. Тожиев, контролёр Т. Ермилова ўртоқлар муяссар бўлдилар. Улар шаҳар Совети депутатлигига номзод қилиб кўрсатилдилар.

Район Совети депутатлигига номзод этиб, сверловкачи А. Сисоева, дурадгор У. Ортиқметова ва бошқа ўртоқлар кўрсатилди.

16 март
Маҳаллий Советларга
САЙЛОВ

Муносиб номзод

Шаҳримиздаги 95-мактаб педагогика коллективининг сайловолди йиғилиши кўтаринки руҳда ўтди. Йиғилишни мактаб бошланғич партия ташкилотининг секретари М. Мирзаев очиб, меҳнаткашлар депутатлари Чилонзор район Совети депутатлигига мактаб директори Х. Абдуллаева номзодини кўрсатиш ҳақида таклиф киритди. Мажлис аҳли бу таклифни қизғин қўллаб-қувватлади.

Минбарга мактаб илмий бўлим мудири М. Яминов кўтарилади. У Х. Абдуллаеванинг жонкуяр педагог, меҳрибон устоз эканлиги ҳақида гапиради. Сўнгра сўзга чиққан касаба союз ташкилотининг раиси Р. Хошимов, ўқитувчи И. Султоновлар ҳам унинг гапларига қўшилдилар.

Йиғилиш қатнашчилари 282-сайлов округидан Чилонзор район Совети депутатлигига салкам 30 йилдан бери ёш авлодни тарбиялаб келаётган Х. Абдуллаева номзодини якдиллик билан кўрсатдилар.

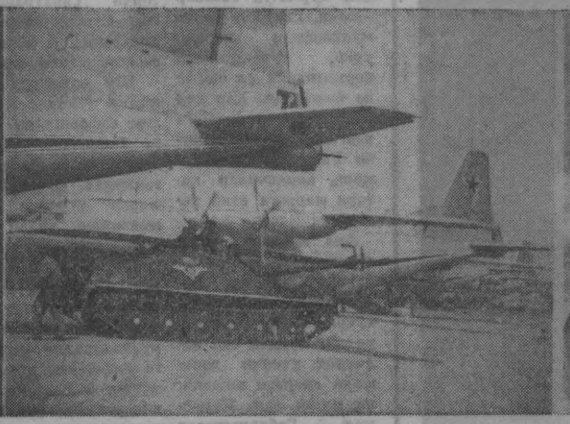

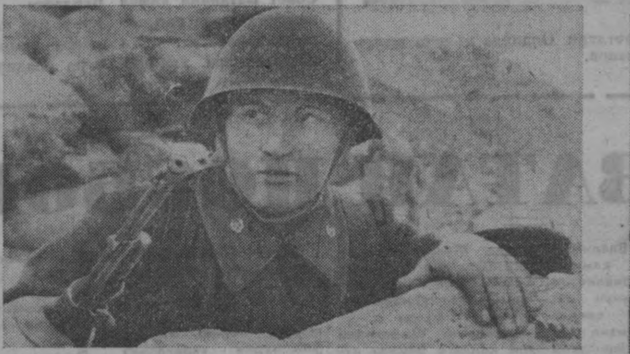

СУРАТЛАРДА: юқорида чапда — жанговар техника самолётларга ортилмоқда. Ўнгда — жанговар ўқув машғулотлари вақтида бўлинма партия ташкилотининг секретари М. Петрушенко вазият ҳақида ахборот бермоқда.

ПАСТДА (чапдан ўнгга) сиёсий ва жанговар тайёргарлик аълочилари оддий солдат Н. Абдураимов, ефрейтор В. Крючков ва оддий солдат В. Сухачев.

Д. Дубровский ва А. Асанов фотолари. ТАСС фотохроникаси.

ШОНЛИ САНАГА БАҒИШЛАБ

Тошкентдаги «СССР халқлари адабиёти» китоб магазини шаҳримиздаги энг йирик магазинлардан биридир. Шу кунларда бу ерда кишилар жуда гавжумлашиб қолди. Сиёсий ахборотчилар пропагандистлар Совет Армияси ва Ҳарбий Денгиз Флоти кунининг 51 йиллигига бағишланган тематик тўпламларни, плакат, карта, портретларни қизиқиш билан сотиб олмоқдалар.

Бугун

ана шу магазин адресига битилган навбатдаги адабиётлар келтирилди. Совет Армияси ва Ҳарбий-Денгиз Флоти кунининг 51 йиллигига бағишланган бу адабиётлар рус, ўзбек ва қорақалпоқ тилларида нашр этилган.

Қурилиш майдонларида

Меҳнатсеварлар

2-пардозлаш трести 11-қурилиш бошқармаси пардозчиларидан коммунистик меҳнат зарбдори Рўзи Тоғаев бошлиқ бригада аъзолари Ҳамза театрини безашди. Бригада сувалган жойга мармар ўрнатишда ПЗМ—1 компрессор аппаратини қўллланди. Қўлда бир кунда 40—60 квадрат метр жойга мармар ётқизилса, аппарат билан кунига 130—150 квадрат метр жойга мармар ётқизилиб, иш 140—190 сўмга арзонлашди.

Ҳозир бригада Богдан Хмельницкий кўчасида маиший хизмат биносини пардоздан чиқармоқда. Бинони жиҳозлашда пардозчилардан Галя Дементьева, З. Қосимов, З. Нурисломов каби пешқадам ишчилар намуна кўрсатишмоқда.

ЯНГИ ЎҚУВ КОРПУСИ

Олмазор кўчасида яна бир бино қад кўтармоқда. Янги қурилаётган бу бино Тошкент халқ хўжалиги институти студентлари учун ўқув корпуси бўлади. Бу ерда қурувчиларнинг қўли-қўлига тегмайди. Бири қоришма солса, иккинчиси уни лифтга қўяди.

Файзулла Мирзаев бошлиқ бригада коллективи доим ойлик, йиллик топшириқларини 140—150 процент адо этиб келмоқда. Ўқув корпуси қурилишида ҳам шу бригада пешқадам.

— Коллективда жами 16 киши бор. Уларнинг ҳаммаси комсомол аъзоси. Жон куйдириб ишлайди. Улар ишлаш билан бирга ўз билимларини ошириш учун кечки илм даргоҳларида тахсил олишади,— дейди бригадир.— В. И. Ленин туғилган кунга тўёна қилиб қаршингиздаги тўрт қаватли бинони фойдаланишга топширамиз.

Икки-уч кун кўчалардаги қорларни тозалаш билан шуғулландик. Шундай бўлса-да қурувчиларимиз бўш келмади, январь ойи планини 115 процент бажардик, февраль ойи планини ҳам эрта-индин бажарамиз.

Коллективда Галина Фондина, К. Канкиева, Абдуҳамид Баҳавуддинов, Галина Кимитухина ҳамиша ишда намуна кўрсатишмоқда.

Коммунист Файзулла Мирзаев бошлиқ бригада 2-пардозлаш трести 31-қурилиш бошқармасидагина эмас, балки Бош бошқармада ҳам ҳурмат билан тилга олинади.

ТАНТАНАЛИ КЕЧА

Тошкентдаги 1-ун комбинатида меҳнат қилаётган ишчи-хизматчилар орасида Улуғ Ватан уруши йилларида она тупроқ учун олиб борилган ҳаёт-мамот жангида қатнашган кўплаб кишилар бор. Фронтда жасорат кўрсатган бу ишчилар тинч меҳнат йилларида ҳам ғайрат кўрсатмоқдалар.

кеча

комбинат клубини ишчи-хизматчилар тўлдиришди. Бу ерда Совет Армияси ва Ҳарбий-Денгиз Флоти кунининг 51 йиллиги муносабати билан тантанали кеча бўлиб ўтди. Йиғилиш қатнашчиларига Совет Армиясининг шонли йўли ҳақида истеъфодаги майор В. Т. Шевченко гапириб берди. Улуғ Ватан урушининг қатнашчилари, корхонанинг илғор ишчилари Н. Шельягин, И. Шокаримов ва Н. Никитин ўртоқлар совет ўғлонларининг Улуғ Ватан уруши жангларида кўрсатган жасоратги тўғрисидаги хотираларини сўзлаб бердилар.

Тантанали кеча охирида Улуғ Ватан урушининг қатнашчилари бўлмиш корхонанинг меҳнатда пешқадам бир группа ишчиларига қимматбаҳо совғалар топширилди.

КИНОФЕСТИВАЛЬ

Бугун Совет Армияси ва Ҳарбий-Денгиз Флоти кунининг 51 йиллиги муносабати билан тикувчилар маданият саройида «Севимли, жонажон армиямиз, сенга бағишлаймиз» деган кинофестиваль бошланди.

Кинофестивалга келаётган томошабинлар орасида «Қизил тонг» фирмасининг ишчи хизматчилари, Ленин районидаги 7-сайлов участкасининг сайловчилари, туркистонлик жангчилар бор.

Фестиваль давомида томошабинларга «Қилич ва қалқон», «Одерда баҳор» сингари бадиий фильмлар, ҳамда ҳарбий ватанпарварлик мавзусидаги ҳужжатли-хроникаль фильмлар кўрсатилади.

Кинофестиваль 25 февралгача давом этади.

ЮРТ ПОСБОНЛАРИГА ТАҲСИН

Бугун

Тошкент давлат консерваториясининг концерт залида тантанали йиғилиш бўлиб ўтди. Студентлар, ўқитувчилар марксизм-ленинизм кафедрасининг старший ўқитувчиси Иосиф Аркадьевич Нимировскийнинг «Совет Армияси ва Ҳарбий-Денгиз Флотининг шуҳрати» темасидаги суҳбатини тинглашди.

Ундан сўнг консерватория студентлари ва педагоглари ижросида катта концерт қўйилди.

Тамара Карбуева Краснодар қурилиш-монтаж поездининг илғор бўёқчиси. Ҳозир Тамара Марказ-4 кварталидаги 9 қаватли уй қурилишида меҳнат қилмоқда.

Р. Абдураҳмонов фотоси.

ПРОПАГАНДИСТЛАР ЎҚИМОҚДАЛАР

Минг-минглаб илғор ишчилар коммунистик меҳнат мактабларида ўз билимларини оширмоқдалар. Бу мактабларнинг программасига мувофиқ, марксизм-ленинизм назарияси ўрганилади ва шу билан бирга маданият ҳамда турмуш масалалари тўғрисида лекциялар ўқилади, ишлаб чиқариш тажрибаси айирбошланади, иқтисодий ислоҳотнинг афзалликлари ва меҳнатни илмий асосда ташкил этиш планлари билан таништирилади. Коммунистик меҳнат мактабларининг раҳбарлари 20 февралда Тошкентдаги сиёсий маориф уйида учрашдилар. Улар В. И. Лениннинг ҳаёти ва фаолияти тўғрисида лекция тингладилар.

Шу учрашувдан олдин бу ерда комсомол сиёсий маорифи пропагандистлари доимий семинарларининг раҳбарлари тўпланишган эди. Комсомол сиёсий маорифи системасида Ленин ижодий меросини ўрганишнинг асосий йўналишлари ва формалари тўғрисидаги ишлар муҳокама қилинди.

(ЎзТАГ).

ЙЎЛЛАНМА ОЛДИЛАР

Яқинда Тошкент қишлоқ хўжалик институтининг охирги курс студентлари сўнгги давлат имтиҳонини муваффақиятли топшириб, ишлаб чиқаришга жўнаб кетдилар. Бу йил институтни олти юздан ортиқ йигит-қиз тамомлаб чиқди. Агрономия факультетининг ўзинигина икки юздан зиёд қалби олов ёшлар тамомлади. Улар республикамизнинг турли район ва қишлоқларига, колхоз ва совхозларига — ишлаб чиқаришга йўлланма олдилар.

ЯНГИ МАРРАЛАР

Шаҳар умумий овқатланиш корхоналари ходимлари активи йиғилишидан

Шу беш йилликда КПСС XXIII съезди директиваларига мувофиқ умумий овқатланишни янада ривожлантириш соҳасида кўпгина тадбирлар амалга оширилади, унинг товарообороти 45 процентга, шахсий маҳсулот ишлаб чиқариш 70 процентга ортади,— дейилади КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Советининг «Умумий овқатланишни янада ривожлантириш тадбирлари ҳақида»ги қарорида.— Корхона ва муассасалар ташкилотларнинг ишчи ва хизматчилари беш кунлик иш ҳафтасига ўтказилганда умумий овқатланишнинг аҳамияти айниқса ортади.

Умумий овқатланишнинг яхши йўлга қўйилиши меҳнаткашларга кўнгилли дам олиш, ўқиш, болалар тарбиясига кўпроқ эътибор бериш имконини беради. Аёлларни уй шароитида таом тайёрлашдек оғир меҳнатдан халос қилади ва уларнинг жамият ҳаётидаги ролини оширади.

Республикамиз пойтахтидаги умумий овқатланиш корхоналари коллективлари партия ва ҳукуматимизнинг мана шу кўрсатмаларини қандай бажаряптилар? Беш йилликнинг уч йилида,— дейилади шаҳар умумий овқатланиш бошқармаси бошлиғи А. А. Сутягининг шаҳар умумий овқатланиш корхоналари партия-хўжалик активи йиғилишида қилган докладида. — товарооборот ҳажми 28, 1 процентга, шахсий ишлаб чиқариладиган маҳсулот эса 33, 9 процентга ортди.

Ўтган бу муддат ичида шаҳардаги умумий овқатланиш корхоналари 490 миллионта ҳар хил таомлар тайёрладилар ва аҳолига сотдилар.

27 минг ўринли янги ошхона, кафе, закусхона ва ресторанлар очилди.

Меҳнаткашларга хизмат кўрсатишда янги форма ва методлардан фойдаланилаётганлиги, ихтисослаштириш кўпгина савдо ташкилотларида аҳолига ярим фабрикатлар сотиш йўлга қўйилганлиги, умумий овқатланиш корхоналари янги асбоб-ускуналар билан жиҳозланганлиги зиммадаги вазифани муваффақиятли бажариш имконини беряпти. Ошхона ва қаҳвахоналардаги, ресторанлардаги ажойиб пазандалар тайёрланаётган таомлар сифатини яхшилаш, аҳолига хизмат кўрсатиш маданиятини ошириш соҳасида катта ғайрат ва ташаббус кўрсатяптилар.

Докладчи ва музокарада сўзга чиққан ўртоқлар умумий овқатланишни ташкил қилишдаги камчиликлар ҳақида ҳам гапириб ўтдилар. Кўпгина корхоналар, жумладан Ҳамза район ошхоналар трести, Тошкент тўқимачилик комбинати умумий овқатланиш бўлими ва бошқа корхоналар товарооборот планларини бажаролмадилар. Бу корхоналар 529 минг сўмлик маҳсулот беришмади. Уларда 1969 йилнинг январь, февраль ойларидаги ишлаб чиқариш натижалари ҳам кўнгилдагидай эмас.

Кўпгина умумий овқатланиш корхоналарида хизмат кўрсатишнинг илғор методлари жорий қилинмаяпти, натижада меҳнаткашларнинг ўсиб бораётган талабларини қондириш мумкин бўлмаяпти, товарооборот планлари бажарилмаяпти. Яқинда Октябрь революцияси номидаги заводдаги 9-ошхонада ўтказилган истеъмолчилар конференцияси бу ерда тайёрланаётган таомлар сифати паст, хизмат кўрсатиш маданияти дуруст эмаслигини кўрсатди.

Ҳисобот даври мобайнида кадрларни танлаш ва жой-жойига қўйиш соҳасида ҳам жуда жиддий камчиликларга йўл қўйилди. Ленин район ресторанлар трести, Чилонзор район ошхоналар трестида илгари савдо ишидан четлатилган кишилар ишга қабул қилинди. Натижада айрим ошхона ва ресторанларда моддий бойликларни талон-торож қилиш ҳолларига йўл қўйилди.

Умумий овқатланиш корхоналари ходимлари активи йиғилиши В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллигини муносиб кутиб олиш учун янги марралар белгилади. Бунда беш йилликнинг тўртинчи йили топшириғини барвақт бажариш, аҳолига қўшимча 600 минг сўмлик маҳсулот сотиш, йил давомида 54 та янги корхона очиш, қўшимча 65 жойда ярим фабрикатлар сотишни йўлга қўйиш, ишчи ва хизматчиларнинг малакасини ошириш каби муҳим тадбирлар айтиб ўтилган.

Н. ПОПОВ.

Лойиҳачилар туҳфаси

СССР Фанлар академияси илмий тадқиқот институтларини лойиҳалаш бўйича Давлат институтининг хизматчилари яна бир ишни ниҳоясига етказиш арафасида туришибди. Лойиҳа муаллифлари А. П. Карпов ва А. С. Панфиль ўртоқлар, республика Олимлар шаҳарчаси учун мўлжаллангач Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг 2,5 миллион (келажакда 5 миллион) том китобларни сиғдиролладиган асосий кутубхонаси биносининг лойиҳаси устида иш олиб бормоқдалар.

Бугун

Москвадан келган хушхабарда ана шу лойиҳа ниҳоясига етказилаётгани айтилади. Кутубхонада адабиётларни қидириш, уларни китобхонларга тақдим этиш, китоб фондларини комплектлаш сингари ишлар тўла механизациялаштирилади. Кутубхонанинг умумий ва махсус илмий заллари 400 кишига мўлжалланган. Унда 50 ўринли қаҳвахона ҳам бўлади.

Дунё ХАБАРЛАРИ

ҒАРБИЙ ГЕРМАНИЯ СУДИНИНГ ҚАРОРИ

БОНН, 20 февраль. (ТАСС). Янги нацист национал-демократик партиясининг аъзолари Ғарбий Германия Касаба союзлари сафидан чиқарилган эди. Ғарбий Германия суди Дюссельдорфда уларнинг касаба союз сафидан чиқарилишини «тўғри ва қонуний» деб топишга мажбур бўлди.

Германия Федератив Республикасидаги энг йирик касаба союзлари кейинги ойларда баёнот эълон қилдилар. Бу баёнотда айтилишича, янги нацист национал-демократик партиянинг фаолиятида қатнашиш Ғарбий Германия Касаба союзларида иштирок қилишга «тамомила хилофдир».

ГВИНЕЯ (БИСАУ) ВАТАНПАРВАРЛАРИНИНГ МУВАФФАҚИЯТЛАРИ

КОНАКРИ, 20 февраль. (ТАСС). Гвинея ва Яшил Бурун ороллари мустақиллиги Африка партияси қуролли кучлари Португалия жазо отрядларининг мустаҳкамланган Мадина пунктини ишғол қилганларидан кейин ҳужум операцияларини давом эттираётганликлари бу ерда маълум бўлиб қолди. Португалия қўшинлари 7 февралда шарқий фронтда Чече ҳарбий постидан чиқиб кетишга мажбур бўлдилар.

АҚШнинг Сан—Франциско шаҳрида шаҳар студентларининг намойиши бўлиб ўтди. Ирқчиликка қарши норозилик билдирган талабаларнинг кўпчилиги қамоққа олинди.

АП—ТАСС фотоси.

ХАЛҚ ВА АРМИЯ БИРЛИГИ

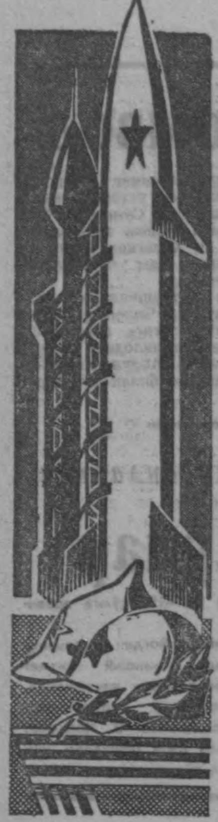

СОВЕТЛАР МАМЛАКАТИНИНГ ҲАРБИЙ ҚУДРАТИ

Армия генерали Александр ЛУЧИНСКИЙ Совет Қуролли Кучлари ҳақида.

— Совет Қуролли Кучлари эллик бир ёшга кирди. Бу катта ёш ҳисобланади. Унинг кўриниши ҳам басавлатдир,— деб қайд қилди мен билан суҳбатда генерал. — Москва майдонида ноябрда бўлиб ўтган ҳарбий парадни кузатиб турган дўстона мамлакатларнинг вакиллари Совет Иттифоқининг мустаҳкам ҳарбий қудратга эга эканлигини қайд қилдилар. Совет Қуролли Кучлари Варшава шартномасининг қатнашчилари бўлган давлатларнинг армиялари билан бирга тинчлик ва халқлар хавфсизлигининг ишончли гарантиясидир дейишди улар. НАТОнинг Шимолий Атлантика босқинчилик иттифоқининг ҳозирги раҳбарлари ва бизнинг душманларимиз Ғарб буржуазия матбуотида СССРнинг ҳарбий қудратини анча тўғри баҳолаб фикр юргизмоқдалар. Шу билан бирга улар Совет Қуролли Кучларига қарши гўё у Шимолий Атлантика иттифоқига кирган мамлакатларга хавф туғдирмоқда деб ҳар хил уйдирма ва туҳматларни ҳам қилмоқдалар.

— Сиз улар нима учун шундай қилишяпти дейсизми? НАТО идеологлари бир ўқ билан икки қуённи уришга қарор қилишган деб фараз этиш мумкин. Биринчидан, улар зўр бериб қуролланишни оқламоқчи, солиқ тўловчилар чўнтагидан янги пулларни тортиб олиш, НАТОнинг путур етган обрўсини мустаҳкамлашмоқчи бўладилар. Ахир турли мамлакатларда бу босқинчилик иттифоқини мустаҳкамлаш зарурлиги ҳақидаги овозлар бежиз эшитилмаяпти-да. Иккинчидан, навбатдаги соҳталаштиришни амалга ошириб Совет Қуролли Кучлари ва Варшава шартномаси билан бирлашган қардош социалистик мамлакатлар армиялар характерининг ўзини, уларнинг мақсад ва вазифаларини бузиб кўрсатиш учун уринадилар...

Генерал Лучинский шу фикрни ривожлантириб, Советлар мамлакати Қуролли Кучларининг тарихига мурожаат қилди. Совет Армияси ўз туғилган кунидан буён тинчлик ва озодлик армияси бўлиб келмоқда, у ҳеч кимга таҳдид қилмади, ҳеч кимга ҳужум этмади. Октябрь фарзанди бўлган бу армияга ғаразли ва босқинчилик мақсадлари ёт нарсадир. Унга чинакам халқчиллик, Коммунистик партиянинг буюк ишига қаттиқ содиқлик хос.

Империалистик ҳужумнинг оғир йилларида душманлар ёш Совет Мамлакатини бир неча марта муқаррар ҳалокат ёқасига олиб келган, унинг армияси халқаро реакция ва ички контрреволюциянинг бирлашган кучлари сиқиғига қарши туролмайди деган эдилар. Бироқ душманларнинг умидлари амалга ошмади ва уларнинг ҳамма таҳминлари чиппакка чиқарилди. Қизил Армия жангчилари ва мамлакат меҳнаткашлари очлик, вайроналик, ҳаддан ташқари қийинчиликлар ва маҳрумликлар шароитида В. И. Ленин ҳамда у юзага келтирган большевиклар партияси раҳбарлигида жонажон Совет Ҳокимиятини сақлаб қолдилар.

Аммо, гражданлар урушининг ғалаба билан тугалланиши империалистларнинг Советлар мамлакатига биринчи марта қилган ҳужумини муваффақиятли равишда қайтариш бўлди, холос. В. И. Ленин бундай ҳужум қилиш учун урунишлар ҳали бир неча марта бўлади деб огоҳлантирди. Шунинг учун ҳалқ хўжалигини тиклаш ва ривожлантириш билан бир вақтда социалистик ғалабаларни мухофаза қилишга тайёрланиш керак, шуниси ҳам борки, мамлакат экономикасини юксалтиришдан бошлаб узоқ вақт, жиддий равишда тайёрланиш керак, деб таълим берди.

Совет халқи ва унинг армияси Ленин кўрсатмаларини васиятларини бажариб, мамлакат мудофаасини мустаҳкамлаш учун кучларини аямадилар. Душман уруш бошлаб қурол кучи билан ўз босқинчилик мақсадларини амалга ошириш учун уринган вақтда эса унга қақшатқич зарба бердилар. Хасан кўли ва Халхин-Гол дарёси ёнида яна шундай бўлган эди. Ўшанда империалистик Япония СССР ва қардош Мўғулистон Халқ Республикасининг чегараларида катта ҳарбий иғвогарлик ташкил этганди. 1941—1945 йиллардаги Улуғ Ватан уруши вақтида ҳам ана шундай бўлди. Маълумки бу уруш учинчи рейхнинг ҳалокати билан тугади.

— Ҳозир Совет Иттифоқи ҳақиқатан ҳам мисли кўрилмаган ҳарбий қудратга эга,— деди Александр Лучинский.— Совет экономикасининг юксак даражада ривожланиши ва энг янги илмий-техника муваффақиятлари Совет давлатига армия ва флотни ҳозирги замон қуроллари ва ҳарбий техникаси билан қуроллантириш имконини берди.

Шундан кейин генерал Лучинский кейинги йилларда Қуролли Кучларнинг классик турларида бўлиб ўтган туб ўзгаришлар ҳақида ҳикоя қилди. Пиёда қўшинлар бошқача бўлиб қолди. Ядро зарядли оператив-тактик ракеталар уларнинг ўт очиш қудратининг асосини ташкил этади. Танк ва мото ўқчи дивизиялар энг такомиллашган бронетанк, артеллерия ва махсус техника билан қуроллантирилди. Улар юксак натижа ва катта зарба бериш кучига эга.

Армия генерали Александр Лучинский Советлар Мамлакати армия ва флотининг шахсий состави ҳақида гапириб уларнинг юксак даражадаги маданиятини, солдат ва матросларнинг ўз халқининг шонли жанговар анъаналари, марксизм-ленинизм ва пролетар интернационализми руҳида тарбияланаётганликларини алоҳида қайд қилиб кўрсатди.

— Совет Қуролли Кучлари,— деди хулоса қилиб генерал,— қардош армиялар билан елкама-елка туриб социализм ғалабаларини муҳофаза қилиш учун ҳамиша тайёр турибди.

Иван БОЙКОВ,
АПН махсус мухбири.

* Мақола қисқартиб босилди.

Дала машғулотлари. Олдида аълочи жангчи Виктор Рязанов.

АЪЛОЧИ

Оддий жангчи Гамиляр Габдурашидовни Н-қисмда яхши билишади. Комсомол Габдурашидов жанговар ва сиёсий тайёргарликнинг барча кўрсаткичларидан яхши ўзлаштирганлиги учун шундай ҳурматга сазовор бўлган. Гамиляр барча мўлжалдаги қорани уриб, кўрсаткичлар нормативини ўз вақтида бажаради. Ҳар хил масофага югуришга келганда, оддий жангчи Габдурашидов ҳамиша биринчилар қатори маррага етиб келади.

Ана шунинг учун яқинда унга тантанали равишда «Совет Армиясининг аълочиси» кўкрак нишони топширилди. Бундан сал олдинроқ учинчи даражали спортчи нишонини олган эди. Комсомол Габдурашидов Совет Ватанини ҳимоя қилишга жуда намунали тайёрланган. Ўз ота-онаси ва ҳамқишлоқлари наказини шараф билан адо этмоқда.

У ўз маҳоратини ортиришда янги-янги муваффақиятларга эришмоқда. Ленинча вахтада туриб, туркистончи Габдурашидов ёш солдатларнинг маҳоратини ошириш мажбуриятини олди.

Шу кунларда Гамиляр ўзининг кўпчилик сафдошлари қатори Владимир Ильич Ленин асарларини ўрганмоқда. Совет Ватанининг қуролли ҳимоячилари ундан ўз хизматлари учун керакли маънони оладилар. Гамиляр Ватан соқчилигида ҳушёр туриб, коммунизм қурувчиларнинг осойишта меҳнатини қўриқламоқда. У сингари соқчилар билан Совет кишилари ҳар қанча ғурурланса арзийди. Улар ҳар қандай душманга ҳамиша зарба бера оладилар.

Разведкачилар машғулот пайтида. Совет Армиясининг аълочиси, танк командири младший сержант Николай Дихнов машғулот пайтида.

ВАТАН ПОСБОНЛАРИ

МЛАДШИЙ СЕРЖАНТ Қ. СОБИРОВ ҲИКОЯСИ

Доҳиймиз Владимир Ильич Ленин ҳамиша биз империализмга зарба бериш учун тайёр туришимиз, қандай бўлмасин ўз Қизил Армиямизни жанговар ҳолда сақлашимиз зарурлиги тўғрисида таълим берган.

Бизнинг жангчиларимиз ҳамиша ҳушёрликни қўлдан бермаяптилар. Яқинда Омонгелди Ўринбосаров соқчиликда турганди. Қор ёғмоқда. Жангчи ўз одатига кўра ҳар бир шарпага қулоқ тутарди. Ярим тунда офицер уни синамоқчи бўлди.

Навбатчи Омонгелди уни қоидага биноан кутиб олди. Офицер Ўринбосаровни чалкаштириб ҳар хил савол бера бошлади. «Соқчига девор томондан ҳужум қилинди», «Қўшни соқчига ҳужум қилинди», «Омбор деразасидан тутун чиқди». Солдат жавоб бериш ўрнига уни турли ҳаракатлар билан кўрсатди. Масалан, омбордан тутун кўринганда Омонгелди дарҳол маълум сигнал билан хабар бериб, автоматни елкасига осди-ю, ўт ўчиришга киришди.

Шунда Омонгелдини текширган офицер шундай деди:

— Уставни яхши билар экансиз, амалда ҳам жуда тўғри кўрсатдингиз.

Офицер томонидан ведомосга қўйилган ёзувда шу тўғрида гап юритиларди. Омонгелди ва у билан тунда соқчилик қилган бошқа сафдошлари бўлинма командирининг раҳматномасига сазовор бўлишди.

Совет кишилари қуролли кучларга ишонишлари мумкин. Улар ҳар қандай душманга истаган пайтда зарба беришга тайёр. Бизнинг қуролимиз ва техникамиз жуда яхши шайланган. Совет Қуролли Кучлари сафида ўз ота ва акаларининг шуҳратини давом эттираётган жангчилар хизмат қилаётганлиги билан ғурурланамиз.

ШОДМАН

Бугун шодман,
Шодлик боиси,
Гўзал қизнинг
Кулгуси эмас.
Ёки тонгда
Боққа чорлаган,
Илк баҳорнинг
Туйғуси эмас.
Бугун шодман,
Шодликларимни
Сиғдиролмас ўзига
Бу тан.
Солдат бўлиб.
Постимда туриб,
Хизматинга
ярабман,
Ватан!!!

Р. СОЛИЖОНОВ,
запасдаги старший сержант.

Зенитчилар ўт очиш чизиғида. Олдида аълочи мерган оддий жангчи Федер Миллер.
В. Дубровченко фотолари.

СОЛДАТ ХАНДАЛАРИ

— Солдат Бергфельд, жаноб лейтенант билан шалпайиб саломлашганингиз учун сизга навбатдан ташқари бир наряд!

— Жаноб фельдфебель, лейтенант менинг акам бўлади.

— Бари бир! У ҳатто отангиз бўлганда ҳам ҳурматини жойига қўйишингиз керак.

●

— Тепангиздаги вертолётни кўряпсизми? Нақ 10 минутдан буён бир жойда қимирламай турипти-я!

— Ҳа кўряпман. Нима бало, бензини тугаб қолдимикин?

●

Брюссель вокзалининг кутиш залида мансаблари бир-бирига зид икки киши: бир генерал ва ҳаворанг ёпинчиқ ёпинган руҳоний учрашиб қолишди.

— Кечирасиз, жаноб вокзал бошлиғи,— мурожаат қилди руҳоний генералга,— Гаврга поезд қачон жўнайди?

Генерал бурилиб ҳам қарамай, бепарво жавоб берди:

— Ўн икки яримда, хоним!

Қисқа сатрларда

Бўлинмада Ленинча билимлар университети ташкил этилган. Владимир Ильич Ленининг ҳаёти ва фаолияти ҳақидаги лекцияларни Тошкент олий ўқув юртларининг профессор, ўқитувчилари ўқишмоқда. Яқинда филология фанлари доктори Малахов «Бадиий адабиётда В. И. Ленин образи» деган мавзуда доклад қилди.

Университет машғулотларига солдатлар, сержантлар ва офицерлар актив қатнашмоқда.

***

Бўлинма жангчиларининг умумий йиғилиши старшина Зинатулла Раҳматуллинни бир овоздан қишлоқ Совети депутатлигига номзод қилиб кўрсатди. Старшина Раҳматуллин чорак асрдан бери Совет Армияси сафида хизмат қилади. Коммунист — старшина ўзининг бутун кучини, билимини Ватанимизнинг ёш ҳимоячиларини тарбиялашга сарфламоқда.

* * *

Бўлинмадаги ҳар бир офицер, сержант ва солдат Владимир Ильич Лениннинг бир неча асаридан конспект олиб, уни ўрганиш мажбуриятини олди. ВЛКСМ аъзоси, сержант Царегородцев шу кунгача Ильичнинг етти асаридан конспект олди. «Кундалик саҳифалари», «Кооперация ҳақида», «Совет ҳокимиятининг навбатдаги вазифалари», «Колчак устидан қозонилган ғалаба муносабати билан ишчи ва деҳқонларга хат», «Порт-Артурнинг тугаши», «Буюк почин» шулар жумласидан.

ТЕХНИКА СИРЛАРИ

СУРАТДА ёш солдат Н. Сариқбоевни кўриб турибсиз. У армияга чақирилгунга қадар район ҳарбий комиссариати томонидан ташкил қилинган махсус тўгаракда автомобилнинг тузилишини, кўча қоидасини яхши ўрганиб олган эди.

У армияга келгандан кейин ҳам ўз ишини давом эттиряпти. Машғулот пайтида машинанинг ҳар бир қисмини диққат билан ўрганади, ҳамиша ўқитувчига савол бериб ўзи учун номаълум нарсаларни аниқлаб олади.

Аммо оддий жангчи машғулотлар билан қаноатланиб қолмайди, бўш вақтларида автомобилни чуқурроқ ўрганишни давом эттиради. Уни ҳамма нарса, ёнилғи қандай ёниши, ҳаракатга келтирувчи система қандай тузилганлиги, автомобиль тормоз системаси ва бошқалар қизиқтиради.

Жангчи ҳаракатчанлиги туфайли муваффақиятга эришяпти. Шунинг учун ҳам бошқа жангчиларга оддий солдат Сариқбоевни намуна қилиб кўрсатишади.

Командирларнинг мақтовларидан жангчи хурсанд. Унга жавобан оддий солдат ўз касбининг чинакам устаси бўлиб қолиш учун ҳаракат қилади. У техника тайёргарлиги бўйича фақат аъло баҳоларга эришиш юзасидан социалистик мажбурият олди.

СУРАТДА: Оддий солдат Н. Сариқбоев автотехника синфида.

ҚУВНОҚЛАР

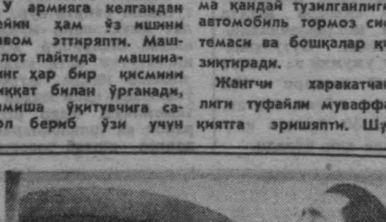

Бу қисмнинг ўз бадиий ҳаваскорлик ансамбли бор. У асосан ҳарбий хизматчилардан тузилган. Коллектив программаси жуда кенг. Солистлар СССР халқларининг қўшиқларини турли тилларда ижро этишади. Бу ерда миллий рақслар ҳам яхши танланган.

Солдат клублари саҳнасида қатнашадиган ижрочиларидан оддий жангчи Т. Бораев ҳамманинг эътиборини ўзига тортади. У — ўз ишини яхши билган қувноқ йигит. Бир меъёрда рақсга тушиб қўшиқ айтиши мумкин.

Айниқса солдатларнинг бўш вақтлари жуда қувноқ ўтади. Оддий солдат Бораев ўз хулқи билан ҳам бошқаларга намуна бўлади.

Оддий жангчи Бораев Совет Қуролли Кучларининг 51 йиллигини ўз қисмининг энг яхши кишилари сафида кутиб олмоқда. Оддий солдат Т. Азнабоқиев томонидан олинган бу суратда Бораевнинг навбатдаги саҳнага чиқиш олдидан тайёргарлик кўраётгани тасвирланган.

ПОСТДА

Тун.
Постдаман. Кўксимда
қурол.
Тиконли сим бўйлаб кезаман
Она-Ватан тинчин
қўриқлаб,
Қалбим тетик, ҳушёр
сезаман.

Атроф жим-жит, оқшом
қўйнида,
Лампочкалар милт-милт
ёнади.
Осуда тун лаззати аро,
Норасталар ухлаб қонади.
Тонг уйғонди, ҳамон
постдаман.

Тиконли сим бўйлаб
кезаман.
Ҳоримадим. Ҳоримайман
ҳеч,
Мен ўзимни ҳушёр сезаман.

Намоз САЪДУЛЛАЕВ,
запасдаги сержант.

ЖАНГОВАР ДЎСТЛИК

Совет жангчилари буюк саркарда Александр Суворовнинг «Дўстинг учун жонингни бер» деган васиятига ҳамиша содиқлар. Бунга Улуғ Ватан урушидан сонсиз мисоллар келтириш мумкин. Рус ва ўзбек, белорус ва қозоқ, украин ва тожик, Совет Иттифоқининг барча миллатлари елкама-елка туриб, фашист босқинчиларига қарши жанг қилдилар. Мислсиз жасорат, мардлик ва матонат кўрсатиб, бир-бирлари учун жонларини фидо қилиб, она-Ватанимизни, бутун Европани фашист газандаларидан озод қилдилар.

Ушбу мақолада биз икки қаҳрамон учувчи — ўзбек йигити Абдусаттор Эшонқулов ва рус йигити Виктор Николаевларнинг жанговар дўстлиги, уларнинг юксак маҳоратлари ва матонатлари ҳақида ҳикоя қиламиз.

* * *

...1944 йилнинг ёз фасли. Орёл-Курск остонасида қақшатқич зарбага учраган душман тўхтовсиз чекинмоқда. Энди фашистларнинг қарши ҳужумга ўтиш учун ҳеч қандай мадори қолмаган. Шундай бўлса ҳам улар барча қулай вазиятдан фойдаланишга, ҳар бир қарич ерга тиш-тирноқлари билан ёпишиб олиб, ҳужумкор совет қўшинларини тўхтатишга уринадилар.

Неман дарёси бўйида вазият яна такрорланди.

Бўлинма командири учувчиларни йиғиб, вазифани қандай қилиб тез ва муваффақиятли бажариш йўллари ҳақида маслаҳатлаша бошлади.

— Менимча вазифани бажариш учун группа эмас, икки машинанинг ўзи кифоя,— деди ёш учувчи.

Бу — лейтенант Абдусаттор Эшонқулов эди.

— Ҳеч қандай муҳофаза қилувчи самолётлар керак эмас, демоқчимисиз?! — командир синовчан тикилди йигитга.

Абдусаттор ўрнидан турганида, унинг барваста гавдали, келишган, яғриндор йигит эканлиги кўзга ташланди. У столга яқинлашиб, ўз фикрини тушунтира бошлади:

— Нишон группа бўлиб боришга арзимайди, бундан ташқари кўзга ташланарли. Икки самолёт эса яширин ҳаракат қилиши мумкин. Бизни булутлар тўсади. Тўсатдан ва шиддат билан ҳаракат қилиш керак. Вазифани мен билан Николаевга топширинг, албатта бажарамиз,— гапини тугаллади у.

Командир ўйланиб қолди. Фақат иккиланаётганидан эмас, у учувчиларнинг вазифани бажаришларига ҳеч шубҳаланмас эди. Ажралмас жанговар дўстлар Виктор ва Абдусаттор бунга қадар қанчадан-қанча хавфли синовлардан муваффақиятли чиқишган. У фикран топшириқни тугаллар эди.

— Демак, бомбаларни ташлайсизу, яна булутлар орасига яшириниб, орқага қайтар экансизлар-да-а, —ҳазиллашди у.— Яхши. Тайёрланинг!

... Мана Эшонқулов ва Николаев яна осмонда. Самолёт қанотлари остидан илон изи бўлиб кетган окоплар, бомба ва снарядлардан ҳосил бўлган ўйдим-чуқурлар кўзга ташланади. У ерда ҳозир беомон жанг кетмоқда.

Булутлар ортидан яланғочланган қиличдек ярқираб, Неман дарёси кўринди. Етакчи самолёт командири Абдусаттор объектни харита билан солиштирди.

— Мўлжалга аниқ чиқилган. У Николаев билан радио орқали боғланди.

— Нишон устидамиз. Кайфият қалай, дўстим!

— Яхши,—жавоб қайтарди Виктор.

Аммо улар ҳужумга ўтишолмади. Қаердандир иккита «Фокке-Вульф» пайдо бўлиб қолди. Фашист қирувчи самолётлари ҳужумга ҳозирланишарди. «Ҳозир чиябўрилар ташланади,— ўйларди Абдусаттор, бундай жиддий вазиятларда аниқ ва тез қарор қабул қилиш керак.— Осиғлиқ бомбалар билан қирувчи самолётларга қарши олишиш — фаросатсизлик. Нима қилиш керак? Бомбалар ташлаб юборилса, вазифа бажарилмайди».

Бир дақиқа ўтмай у қатъий қарорга келди.

— Вазифани бажаришни давом эт,— буюрди у Николаевга.

Ўзи эса кескин шўнғиб, бомбаларни душман колоннаси устига ташлади-да, яна «Фокке-Вульф»лар қаршисида пайдо бўлди. Бир штурмчи самолётнинг икки қирувчи самолётга қарши олишиши жуда оғир. Аммо бошқа чора йўқ. Дўстлик ҳисси уни шунга даъват этарди.

— Виктор қалай?— ўйларди у кескин ҳужумга ташланар экан.

Шу пайт у Николаевнинг самолёти томон чўзилган ўқ изини кўриб қолди. Фашистлар отишяпти. У ҳам жавоб қайтарарди.

Абдусаттор лочиндек фашист калхатларига ташланди. Кенг осмон уч самолёт учун торлик қилиб қолди. Ёрқин ўқ излари бир-бири билан кесишар, ўнгдан, чапдан, юқоридан ва пастдан пайдо бўларди. Гоҳо ўқлар шундай бошининг устидан ўтарди.

Жанг билан овора бўлган коммунист Эшонқулов дўсти Викторни бир дақиқа ҳам ёдидан чиқармас, унга қилинган ҳамлани ўзи қабул қилишга ҳаракат қиларди.

Совет учувчисининг кўрсатаётган қаршилиги сабаб бўлдими, жаҳли чиққан фашистлар, Николаевни эркин қолдириб иккаласи Эшонқуловни ўртага олишди. Абдусаттор қаттиқ хавф остида қолган бўлса ҳам, ўз мақсадига эришганидан — энди Виктор вазифани бажараолишидан хурсанд эди.

Душман ниятини тушунган Абдусаттор жанг тактикасини ўзгартди. У самолётни учувчилар таъбири билан айтганда, ички сирғанишга ташлаб, тўсатдан душман самолётларининг бири билан юзма-юз келиб қолди. Иккала машина шиддат билан бир-бирига яқинлашар эди. Абдусаттор душманга нисбатан аввал ўқ узишга муяссар бўлди. Узун ўқ изи, алангали қилич каби, фашист самолётини иккига бўлиб ташлади. Иккинчи қирувчи самолёт қочиб жонини сақлади.

Абдусаттор аэродромга зўрма-зўраки етиб келди. Самолёт қўниш майдонига йиқилгандек, бесўнақай ўтириб, эгасиз самолётдек ҳар томонга чайқалиб, юриб кетди.

Ярадор, деярли ҳушидан кетган Абдусатторни, ҳозиргина қўнган Виктор кабинадан даст кўтариб олди.

— Ҳамширани чақиринглар. Тезроқ!— қичқирди у дўстининг чеккаларидан оқаётган қонни кўриб.

— Керак эмас,—қаршилик қилди Эшонқулов. —Ўқ сал тегиб ўтган. Вазифа бажарилдими?

— Бажарилди!—жавоб қайтарди Виктор.

... Бу, икки жанговар дўст — Абдусаттор ва Викторларнинг ҳаётидан келтирилган қисқагина бир лавҳа. Улар душманни ўз уясида ҳам тинч қўйишмади. Ўнлаб кўприклар, темир йўл составлари, фашист колонналари, қанчадан-қанча техниканинг кули кўкка совирилди. Икки шавкатли лочин, икки жанговар дўст юксак мукофот — Совет Иттифоқи Қаҳрамони унвонига сазовор бўлган.

Ф. ЛОБЗИН.

Рассом блокнотидан

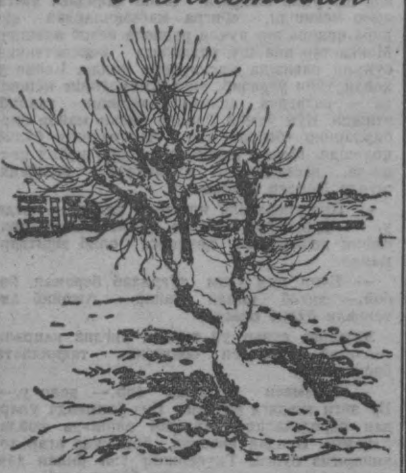

Тошкентда қиш.

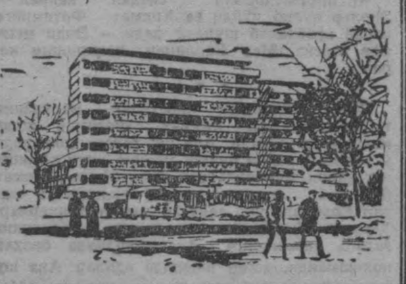

Ленин кўчасидаги янги 9 қаватли уйлар.

Шота Руставели кўчасида.
В. Мирошниченко расмлари.

Ўйламай айтилган сўз

Яқинда Москвада медицина деонтологиясига бағишланган 1-Бутуниттифоқ конференцияси бўлиб ўтди. Кенгашда, жумладан, баъзан врачларнинг ўйламай айтган бир оғиз сўзи оқибатида ривожланиб кетадиган иатроген деб аталган касалликларнинг пайдо бўлиш сабаблари, уни даволаш ва бу касалликнинг олдини олиш йўллари кенг муҳокама қилинди.

Ташвишланишга жиддий сабаб йўқ эди. Одатдагидек ҳолсизланиш. Лекин Мария Сергеевна ўз соғлиғига жиддий эътибор берарди. Ҳар ҳолда ёш эмас, 44 га кирган, ҳар қандай касалликни, эса даволашдан кўра олдини олиш осонроқ бўлишини яхши билади. Мария Сергеевна врачларни ҳурмат қилар, уларнинг маслаҳатларига жиддий амал қиларди. Яхшиси қон босими ва ўпкани яна бир марта текширтириш... Ўз соғлиғига эътибор бермаса ҳозирги вақтда жуда кўпайиб кетган турли-туман касалликлар нималарга олиб келишини ҳатто ўйлагиси ҳам келмасди. Қисқаси Мария Сергеевна маслаҳатлашиш учун врач ҳузурига жўнади.

Меҳрибон, ғамхўр врач — участка терапевти одатдагидан ташвишлироқ кўриниши Мария Сергеевнанинг эътиборидан четда қолмади. Очиғини айтиб қўя қолайлик. Бу ташвиш сабабларини биз ҳам. Мария Сергеевна ҳам билмаймиз балки ҳеч қачон билмасмиз. Бироқ бемор бошқача фикрга келди. мени кўргандан сўнг врач ташвишланиб қолди, деб ўйлади.

Врач карточкани тўлдираётиб сўради:

— Сўнгги марта онколог олдига қачон борган эдингиз?

Ҳозирги кунда бу қўрқинчли сўзни ким билмайди дейсиз? Бу сўзни эшитиши биланоқ Мария Сергеевнанинг юраги тез-тез ура бошлади. нафас олиши қийинлашди.

— Онкологга бориб нима қиламан? У ерга ҳеч қачон борган эмасман.

— Вой, кечирасиз, сизни бошқа бир бемор билан алмаштириб юборибман.

Бўлиб ўтган гап шунинг ўзи, холос. Лекин шу ҳам фожиали оқибатга олиб келди. Қўрқиб кетган аёл врач чин кўнгилдан кечирим сўраганини хаёлига ҳам келтирмади. Икки соатдан сўнг Мария Сергеевна медицина адабиётига шўнғиб кетди. Шубҳа бўлиши мумкин эмас. Унда ошқозон раки пайдо бўлган. Деярли ҳамма белгилари тўғри келяпти. Баъзи белгилари ҳозирча етишмаётган экан. кейин пайдо бўлиши мумкин. Шу пайт врач қорнини ушлаб кўраётганда ғалати қараганлигини ҳам эслади. Шундай экан, уни нега онкологга юборишмади? Бунинг битта сабаби бор. У ҳам бўлса вақт ўтган. Врачлар ёрдам беролмайди. Аёлни ана шундай шубҳалар чулғаб олди.

Бир кундан кейин сўнгги шубҳалар ҳам қолмади. Мария Сергеевна чалқанча ётганча қорнида катта қаттиқ шиш борлигини сезди. Бемор ўз умуртқасини ушлаб кўрганидан бехабар эди.

Шундан сўнг аёлда гўштли овқатни кўрганда кўнгил айнаш, қовурғаси остида қандайдир оғириқни сезиш каби «субъектив» белгилар пайдо бўлди. Лекин энг ажабланарлиси шундаки шу билан бир вақтда беморда ошқозон ракининг баъзи объектив белгилари ҳам ривожлана бошлади. Масалан, бемор тез ориқлаб кетди, терисининг ранги ўзгарди, ошқозон ширасидаги кислота миқдори камайди. Беморнинг кўнгли айнайдиган бўлди. Беморда ошқозон ракининг ҳамма белгилари пайдо бўлдию. лекин бир нарса — шишнинг ўзи йўқ эди. Клиник текширишлар, рентген орқали текширишда ҳам шиш борлиги аниқланмади. Мария Сергеевна «тақдирга тан бериб» деярли ҳеч нима емай қўйди.

Беморни соғломлигига ишонтириб бўлмасди. Ҳар қандай гапни маъюс табассум қилиб тингларди. Ўлим тўшагида ётганларни юпатиш, ҳаётдан умидвор қилиш врачларнинг одатдаги иши деб ўйларди у.

Лекин беморнинг аҳволи кундан-кунга оғирлаша борди. Ўша участка врачи билан бўлган учрашувдан сўнг икки ой ўтгач бемор ҳаддан ташқари ориқлаган аҳволда стационарга келтирилди. Уни мажбуран овқатлантиришга тўғри келди. Медикларнинг куч-ғайрати туфайли бемор ҳаётга қайтди. Лекин хавфли касаллик ҳақидаги ўйларидан бутунлай қутулдимикин? Буни айтиш қийин.

Афсуски, бемор ўзида йўқ касалликдан азобланиш ҳоллари тез-тез учраб туради. Бунга кўпинча эҳтиётсизлик қилиб қўйган медицина ходимлари айблидир. Ҳушёрлик ва меҳрибонлик, беморга унинг ўз хусусиятларига қараб муомала қилиш врачлик фаолиятининг негизи эканлиги ҳақида бўлажак шифокорларга кўпроқ уқдириш керак. Таниқли совет олими Ипполит Давидовскийнинг «Касалхонадаги койкада абстракт касаллик эмас, балки конкрет бемор ётипти» деган сўзларини врач доимо ёдда тутсин. Ана ўшанда стационарларимиз д а врачлардан ёрдам ўрнига психик лат еган беморлар камроқ бўлади.

Шу билан бирга иатроген касалликлар фақат врачнинг эҳтиётсизлиги туфайли юз беради дейиш нотуғри бўлур эди. Бундай касалликларнинг ривожланиш сабаблари кўпинча жуда мураккаб бўлади. Бу ўринда бемор шахсининг ўзига хос хусусиятлари ҳам катта роль ўйнайди. Чунки баъзи кишилар Мария Сергеевна эшитган гапларга эътибор бермаслиги мумкин. Ҳаддан ташқари мижғовлик. тасаввурининг бойлиги, ипохондрияга мойиллик Мария Сергеевнанинг асабларини ана шундай ҳолнинг юз беришига тайёрлаб қўйган эди. Врачлар эса бемор шахсининг ана шу хусусиятларига эътибор бермоғи керак. Медиклар ўз фаолиятларида даволаш муассасаларида бемор учун қулай ва шифобахш шароитни вужудга келтирмоқ мақсадида психотерапия усулларидан фойдаланишлари зарур. Врачнинг буюрган дорисигина эмас, унинг сўзи ҳам бемор дардига малҳам бўлмоғи керак.

Л. СТАРОСЕЛЬСКИЙ,
медицина фанлари кандидати.
(АПН)

Пойтахт экранларида

„РАЗВЕДКАЧИЛАР“

А. П. ДОВЖЕНКО КИНОСТУДИЯСИ ИШЛАГАН

Воқеа Венгриянинг Дунай бўйига жойлашган шаҳарларидан бирида содир бўлади. Чекинаётган немислар дарёни миналаб кетишган. Дарёнинг у-бу ерида портлашлар бўлиб турипти. Кемалар, одамлар ҳалок бўлмоқда.

Бу қўшинларимизнинг ҳаракатига тўсқинлик қилади. Дарёдан қўшин ва ўқ-дорилар ўтказиш хавфли. Совет қўмондонлиги олдида яна бир муҳим масала кўндаланг бўлиб туради. У ҳам бўлса оч ва касалликдан азоб чекаётган шаҳар аҳолисига озиқ-овқат, дори-дармон етказиб бериш масаласи. Кишилар вафот этмоқда, юқумли касаллик тарқалмоқда. Дунай дарёсининг қуйилиш жойида озиқ-овқат, дори-дармон ортган совет кемалари дарё очилишини сабрсизлик билан кутиб турипти.

Дарёни минадан тозалаш учун, миналар қўйилган жойлар картасини топиш керак. Қўмондонлик бу вазифани бир группа мард разведкачиларга топширади. Разведкачилар группасига «мўйлов» лақабли донғи бутун фронтни тутган Курганов бошчилик қилади.

Лоция... Уни қаердан ахтариш керак? Разведкачилар шу вақтгача ҳалокатга учрамай дарёда бемалол сузиб юрган немисларнинг «Альбатрос» кемасидан «тил» олишга аҳд қиладилар. Бу операцияни амалга ошириш учун қаттиқ жанг қилишга тўғри келади. Натижада улар кемачилик идораси маҳфий бўлимининг бошлиғи фамилиясини билиб олишга муяссар бўладилар. Унинг номи Ференц Карлоши экан.

Хўш, Карлоши қаерда? Уни қаердан излаш керак? Разведкачиларнинг омади келиб улар Карлошининг турар жойини биладиган Мари исмли бир аёл билан учрашиб қоладилар. Аёл разведкачиларни у яшаб турган жойга бошлаб боришга розилик билдиради.

Фашист разведкачилари ҳам бизнинг разведкачиларимиздан қисман хабардор бўлиб қолишади. Портдаги соқчилар сонини кўпайтириб, сергак тортадилар, айрим зарурий чораларни кўрадилар.

Курганов группаси кечаси кемачилик идораси томон йўл олади. Шу пайт Макаренко группаси фронт чизиғидан кесиб ўтмоқда эди. Йўлда Макаренко группаси олдидан қўлида оқ дастрўмол кўтарган бир немис унтер-офицери чиқади. У «Мени асир олинглар. Порт томонга борманглар. У ерда солдатлар жуда кўп. Пистирмага қўйилган» дейди.

Макаренко ташвишга тушади. Чунки Курганов группаси порт томон кетганди. Вақт зиқ, ўйлаб ўтиришга фурсат йўқ, зудлик билан ҳаракат қилиш керак. Макаренко душманга қарши ўт очишга ва душман диққатини ўзига тортишга аҳд қилади.

Разведкачилар портга борадиган йўлга жойлашган бир минорага чиқиб оладилар. Бу ердан порт кўриниб турарди. Немисларнинг ғовур-ғувурлари ҳам эшитилиб турарди. Макаренко группаси душманга қарши ўт очади. Разведкачилар гранаталари тамом бўлиб қолганидан кейин найзабозликка ўтадилар. Агарда улар шундай қилмаса, Курганов группаси қўмондонликнинг буйруғини бажара олмаган бўларди.

Мовий дарё бўйлаб совет кемалари бемалол сузиш учун разведкачилар қўлларидан келган ҳамма ишларни қиладилар, шаҳар сақлаб қолинади.

СУРАТЛАРДА: фильмдан кадрлар.

Ф О Р С ХАНДАЛАРИ

Ойми, қуёшми?

Бир куни Даҳо Қум шаҳрига зиёратга борибди. Шаҳарга кечқурун кириб келибди-ю, осмонга ўн тўрт кунлик ой чиқибди. Шунда ўткинчилардан бири ундан:

— Бу ойми ё қуешми?— деб сўрабди. Даҳо ойга қараб анча тикилиб турибди-ю, нима дейишини билмай, охири:

— Кечирасиз, мен бу шаҳарга биринчи келишим,— дебди.

Қирқилган бош

Даҳо сартарошхонага кириб сочини олдираётса, сартарош бошининг бир ерини қирқиб олибди.

— Эй аҳмоқ. бошимни кесиб олдинг-ку!— дўқ урибди Даҳо,

— Ўчир овозингни! Кесилган бош икки дунёда гапирадими.

Қишки таҳорат

Ёз пайти Даҳо ҳовузга тушиб боши билан шўнғийверибди. У ҳар шўнғиганда қўлидаги узун арқондан битта тугун ечаркан.

— Даҳожон, нима қиляпсан? — сўрабди хотини.

—Қишда қилмаган ҳар бир таҳоратимга арқонга тугун солиб қўйган эдим, — дебди Даҳо, — Мана энди қарздан узилиш пайти келди.

Даҳонинг шеърлари

Бир куни одамлар йиғилишиб шеър ва шоирлар ҳақида сўзлаша бошлабдилар. Шунда Даҳо ўзимники деб бир неча шеър ўқиб берибди.

— Бу ахир, Убайд Законийнинг шеъри-ку! — дебди биров.

— Йўқ, ўзимники, баҳслашибди Даҳо.

— Бу шеърлар Убайд Законийнинг девонида бор,— ҳалигининг гапини тасдиқлабди бошқаси.

—Тўғри, — дебди Даҳо, — бу шеърлар бир вақтлар Убайд Законийга тегишли эди, лекин сиз аслини билмайсиз-да.

— Асли қандай,— сўрашибди.

— Гап бундай. — Убайд Законийнинг бир невараси мендан анча-мунча қарздор эди, бермади. Шунинг учун мен бу қарз ҳисобига бувасининг бир неча шеърини олишга мажбур бўлдим.

Мачитда

Мачитга ит кириб қолибди. Намозхоналар итни уриб-суриб ҳар қанча қувсалар ҳам, ит чиқолмай у бурчакдан бу бурчакка югуриб боравериб̆ди. Мачитнинг ёнидан ўтиб кетаётган Даҳо тўполонни эшитиб ичкари кирибди-ю, итга раҳми келиб бақириб юборибди.

— Бечора ҳайвонни нега бунчалик урасизлар. Ахир унинг ақли йўқ- ку! Фаҳм-фаросати бўлса шу мачитга кирармиди.

Т. Алимов таржимаси.

РАССОМ ТАБАССУМИ

— Эконом қилишни ёдингиздан чиқардингизми, чироқни ўчирсангиз бўларди!.

Танқидчи:
—Тўғри, ўртоқлар., ҳурматли Ҳасанбой акамлардан ҳам айб ўтган. ўртоқлар, сабаб тикансиз гул бўлмаганидай...

ЭР — Ким айтади сени маданиятли аёл деб, киравермайсанми.
ХОТИН:— Меҳмонларингизни кузатиб бўлгач, уришасиз деб қўрқаман...

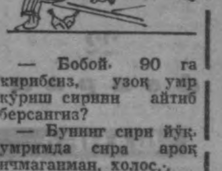

— Бобой. 90 га кирибсиз, узоқ умр кўриш сирини айтиб берсангиз?
— Бунинг сири йўқ, умримда сира ароқ ичмаганман, холос...

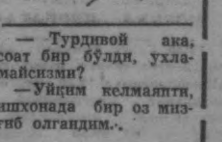

— Турдивой ака, соат бир бўлди, ухламайсизми?
—Уйқим келмаяпти, ишхонада бир оз мизғиб олгандим...

Рассом
А. ХОЛИҚОВ.

МАГНИТЛАНГАН СУВ

СССР Фанлар академияси Кончилик ишлари институтининг илмий ходимлари ўтказган бир туркум тажрибаларда баъзи бир минералларни ажратиб олиш учун магнитланган сувдан фойдаланилди.

Калангуй кон бошқармасида сувни магнитлайдиган установка монтаж қилинди. Установка флюоритни ажратиб олиш ва саралаш бошланадиган процесс бошига қўйилди. Ўтказилган тажриба яхши натижалар берди. Бошқа минералларни ажратиб олишда ҳам магнитланган сув муваффақиятли равишда синаб кўрилди.

Магнитланган сув минерал ажратиб олишни кўпайтиради. маҳсулот сифатини яхшилайди.

Л. ФАДЕЕВ,
(ТАСС мухбири).
Чита.

КРОССВОРД

ГОРИЗОНТАЛ БЎЙИЧА: 7. Жанубий Америкадаги давлат. 8. Аҳоли товар харид қиладиган муассаса 11. Москва спорт клубларидан бири. 12. Мўғул халқининг миллий қаҳрамони. 15. Уй жиҳози. 16. Полиз экини. 17. Шарқда кенг тарқалган поэтик жанр. 18. Сутдаги калорияли модда. 22. Австрия футбол командаси. 23. Совет космонавти. 24. Болгариядаги курорт шаҳар. 27. Циолковский туғилган шаҳар. 28. «А» класс футбол командаси 29. Бутуниттифоқ спорт жамиятларидан бири. 32. «Бой ила хизматчи»даги образ. 34. Қадимги юнон олими, философ. 37. Биринчи ўзбек овозли фильми. 38. «Ўн саккиз ёшлигим» пьесасининг муаллифи. 39. «Шум бола» қиссасининг муаллифи. 44. Осиёдаги кичик давлат. 45. «Даъват» ҳинд кинофильмидаги бош қаҳрамон. 46. Парранда. 47. Нодир фойдали қазилма. 50. Жанубий Америкадаги мамлакат. 51 Нидерландиянинг ўзгача номи. 52. Капиталистнинг синиши. 53. Ўзбек композитори.

ВЕРТИКАЛ БЎЙИЧА: 1. Гимнастикачи, Мехикодан олтин медаль олиб қайтган совет спорчиси. 2. Арманистондаги шаҳар 3. Ёш дарахт кўчати. 4. Чехословакиянинг революцион шоири. 5. Ўрта Осиёдаги қадимий шаҳар. 6. Маҳтумқулининг иккинчи таҳаллуси 9. Заҳарли илон. 10. Европадаги дарё. 13. Ўзбекистондаги тоғ. 14. Р. Тагорнинг «Ҳалокат» романидаги образ. 19. Уй мебели 20. «Нефтчи» командасининг футболчиси. 21 Умумхалқ ёрдами асосидаги меҳнат. 26. Озарбайжоннинг улуғ классик шоири. 26. Римда жойлашган митти давлат. 30. Ёзув қуроли. 31. А. Навоийнинг «Фарҳод ва Ширин»достонидаги образ. 33. Красноярск ўлкасидаги шаҳар. 34. Совет автоматик станциясининг номи. 35. Рус совет педагоги, ёзувчи. 36. Буюк Британиянинг шимолий қисми. 40. Ғарбий Африкадаги давлат. 41. ГДРдаги шаҳар 42. Футбол командалари беллашувчи соврин. 43. Ўзбек эстрада қўшиқчиси. 48 Ҳамза ташкил этган театр труппаси. 49. Қизил газлама.

Тузувчи: О. ОДИЛХОНОВ.

15 ФЕВРАЛЬ СОНИДАГИ СПОРТ КРОССВОРДИНИНГ ЖАВОБЛАРИ

Горизонтал бўйича: 1. Вьюн. 5. Абдурахимов. 6. Хенто. 8. Мур. 9. Паркуян. 10. Аспарухов. 13. Хурцилава. 15. Санеев. 16. Озеров. 19. Реал. 21. Оверат. 22. Бест. 23. Шульц. 25. Живих. 26. Морейра. 27. Видеркер. 28. Фифа.

Вертикал бўйича: 2. Сюч. 3. Мунтян. 4. Фирсов. 7. Суарес. 11 Бориа. 12. Дураков. 14. Роуз 17. Качалин. 18. Пеле. 20. Стрельцов. 24. Джоркефф.

ФОЙДАЛИ МАСЛАҲАТЛАР

Жиғилдон қайнаб, кишини зарда бўлганда сабзи, редиска, турп ёки бирон хил нордон мева ейиши керак, нафи тегади.

* * *

Сўлиган сабзавотларни 10 процентли намакобга солиш тавсия этилади. Бунинг учун 1 литр сувга 100 грамм туз солиб қайнатасиз, сўнг совутасиз, шунга сўлиган сабзи, турп, шолғом, картошка ва бошқа сабзавотлар ботириб қўйилса «тирилиб» кетади.

* * *

Пиёз тўғраганда кўз ачишмаслиги учун шу қоидаларга амал қилинса бас:

а) пичоқ беистисно ўткир бўлиши керак;

б) пичоқни сувга ботириб сўнг тўғраш зарур;

в) пиёзни шабада эсиб турган жойда тўғраш тавсия этилади.

ҲАЙВОНОТ БОҒИДА

Тоғ қоплони.
Шимол оқ айиғига бу йилги Тошкент қиши хуш келди.
А. Абалян фотолари.

Б Ў Р И М У Д И Р

(МАСАЛГА ЎХШАШ)

Мудир бўлди яйловга бўри,
Унга атоғ ҳар жойнинг тўри.
Ишлари ҳам кетди юришиб,
Тонглар отди суҳбат қуришиб.
Касбдошлари, қўлдошлари соз,
Қадамига гуллар пояндоз.
Ошнолари билишар дилин:
Бўри яхши кўрар қўй тилин!
Қўзичоқлар сўйилди кўп бор —
Мудирвойга ҳаммаси тайёр!
Ошдан сўнг ош,
Чойдан кейин чой,
Асосий иш эса пойма-пой!
Ойлар ўтди.
Яйловда шов-шув:
«Бўривойни тезроқ ишдан қув!
Яйлов аҳли қилолмас тоқат».
Мажлис бўлди
Мана ниҳоят:
Мудирликдан олинди бўри,
Ҳамма айтди: «Қуриди шўри!»
Аммо...
Қўшни яйловга яна —
Мудир бўлиб қилди тантана!

ТУЛҚИН.

ШУНАҚАСИ ҲАМ БУЛГАН

УКА АКАНИНГ ДУШМАНИ

Краков шаҳрининг қадимги Сукенниц деб аталувчи уй девори тагидан бир пичоқ топиб олинди. Бу пичоқ, албатта кўпчиликнинг диққатини ўзига тортди. Ривоятларга қараганда, ўша пайтда бир ака-ука яшаган экан. Улар ўзларининг номини қолдириш мақсадида Мариац соборининг минораларини қуриш учун қўл урибдилар. Лекин баҳил ука акасининг қилаётган ишларини кўролмабди ва уни кўз остига олиб, кунларнинг бирида акасини пичоқ билан уриб ўлдирибди.

Эндиликда ана шу миноралардан бири паст эмиш. Акаси қураётган минорасини охиригача етказа олмаган экан.

Мен йиғлаганман

Яков БАШ.

ПАРТИЗАНЛАР ҚЎМОНДОНИНИНГ ҲИКОЯСИ

Ҳеч йиғлаганмисиз, дейсизми? Ҳа, йиғлаганман. Албатта буни бировга кўрсатиб ўтирган эмасман. Эсимда болалик пайтларимда шўхликни жуда ошириб юборсам, онам хипчин олиб, савалаб қоларди. Ўшанда ҳам индамай тураверардим. Онам бўлса, ура-ура қўли толгандан кейин «Бу ер ютгур, лоақал йиғлашни ҳам билмайди» деб ўзи ҳайрон бўларди.

Нимага шунақалигини мен ҳам билмасдим.

Уёғини сўрасангиз бултур ўғлим фронтда ўққа учиб ўлганида ҳам кўзимга қилт этиб ёш келмади. Томоғим хиппа бўғилиб турибдию, йиғлай олмайман.

Баҳорда Карпатга юриш қилаётганимизда умримда биринчи марта йиғладим. Марянковка сафарини эслайсизми? У пайтда сизларнинг кўпчилигингиз отрядда йўқ эдингиз. Мана, Яков Чупилка билади. Аҳвол жуда мушкул эди. Бир марта ўқ чиқарсангиз душман пайқаб қолади. Худди мина кўмилган майдондан бораётгандек авайлаб юришга мажбурсиз.

Ўшанда биз партизанларнинг қадами етмаган жойларга биринчи марта бориб қолдиқ.

Албатта, Карпатга юриш қилаётганимизни немислар эшитиб қолишган эди. Роса эси чиқиб кетган бўлса керак, бир йўла икки дивизияни бизга қарши ташлаб қолишди. Немислар барча йўлларни беркитиб олган эди. Орқага қайтишнинг ҳам иложи йўқ. Душман танк билан изма-из қувиб келарди. Битта йўли қолди. Маряновка қишлоғидан ўтиш керак.

Бу йўл душманнинг кучли гарнизонлари орасида ётган торгина йўлакка ўхшарди. Кенглиги бор-йўғи уч километр келади. Биз унга «Шайтон йўлак» деб ном қўйиб олдик.

Ҳаммаёқ ботқоқ, на қочадиган, на беркинадиган жой бор. Эс-эсчилар бизнинг ботқоқдан ўтишимизни хаёлига ҳам келтирмаган бўлса керак. Бунинг устига ҳар қадамда бандерачилар ачиб ётибди.

Улар бизнинг яқин келганимизни билиб ғимирлаб қолишди. Бандерачилар халқ ўртасида партизанларни ёмон отлиққа чиқариш учун шапкасига қизил лента боғлаб олиб, қишлоқларга кирар, ҳаммаёқни вайрон қилар, дуч келган нарсани ўғирлаб, уйларни ёндириб кетишар эди.

Энди буёғини ўзингиз тушунаверинг. Бир томондан, партизанларга сал бўлса ҳам кўнгилчанлик қилган учун халойиқни осишга тайёр турган немислар, бошқа томондан бандерачи каллакесарлар.

Аҳоли ниҳоятда эзилган, боши қотган эди.

Ўзингиз биласиз, халқ ёрдам бермаса, партизаннинг ҳолига вой.

Шундай қилиб, Марьяновкадаги «Шайтон йўлаги»дан ўтадиган бўлдик. Ўтишгина эмас, шу ерда бироз дам олишга ҳам қарор қилдик. Ўзимиз ҳам ёлғондака шамол турса, ростакамига йиқиладиган аҳволга тушиб қолган эдик. Икки кеча-икки кундуз ҳеч ким ухламаган. Муттасил йўл босамиз. Қорниннинг карнай-сурнай чалишини айтсангиз.

Қишлоққа кираверишда партизанларга ўзини қандай тутиш зарурлигини тушунтирдим. Ковпакчиларнинг қонуни битта: очингдан ўлаётган бўлсанг ҳам сўрамасдан олма! Ўзбошимчалик қилганларни жуда қаттиқ жазолашарди. Бунинг устига бу ернинг аҳолиси партизанлар ҳақида ёмон фикрда эди. Шунинг учун ҳам ҳар бир партизанга яхшилаб тушунтирдик. Эшикдан қўйишса ичкарига кир. Бўлмаса кира кўрма. Овқат беришса ол, бўлмаса қўл ура кўрма. Қоидани бузган отилади!

Отрядимизда Васько Курева деган автоматчи бор эди. Асирликдан қочиб партизанларга қўшилган.

Кўринишдан ёмон йигит эмас. Ҳаракатчан, жангда ўзини олиб қочмайди. Фақат сал қўли эгрироқ экан. Ҳар сафар аллақаёқдан янгидан-янги нарсалар топиб келади. Разведкага борса ёки бирон ерда гунаб қолса, албатта бир нималик бўлиб қайтади.

Марьяновка қишлоғига кираверишда комиссар уни яна бир марта огоҳлантирди. «Кўзингга қара, Васько, нимаики олмоқчи бўлсанг немисникини юлиб олавер. Чол-кампирларнинг нарсасига кўз олайтирма» деди.

«Қизиқмисиз,— дейди Васько.— Нима, мени ўғри деб ўйлаяпсизми?»

Шундай қилиб қишлоққа кириб бордик. Аҳоли шунчалик яхши кутиб олишини хаёлимизга ҳам келтирмаган эдик.

Ўша Васько Курева эри урушга кетган кексароқ бир аёлнинг уйига тушди. У билан уч партизан ҳам бор эди. Аёл йигитларимиз қорнини тўйғазибди, кечаси билан кийимларини ювиб, қуритиб берибди.

Унинг қайсидир сандиғида қўл соати бор экан. Кейин билишимизча, бу соат эриники экан. Кечқурун жойида турган соат эрталаб қараса, йўқ бўлиб қолганмиш.

Аёл қўшнисига чиқиб шундоқ-шундоқ, партизанлар соатимни ўғирлаб кетишди дебди. Қўшниси нариги қўшнисига, униси бошқасига айтаверибди. Шундай қилиб, бутун қишлоққа гап тарқалиб кетибди. Мен бу ишни ким қилганини дарров пайқадим. Отрядни қишлоқдан олиб чиқишим биланоқ, ҳаммани сафга тиздим. Йигитлар важоҳатим ёмонлигини кўриб, ҳайрон қараб туришибди.

— Кеча ўзингизчи қандай тутишингиз кераклиги тўғрисида айтган гапимни ҳаммангиз эшитганмидингиз?— деб сўрадим.

— Эшитганмиз!— дейишди партизанлар.

— Кеча қишлоқдаги хотиннинг соатини ким олди? Ўзим биламану, ҳозир фамилиясини унутиб қўйдим,—дедим.

Ҳамма жим бир-бирига қарайди.

— Балки ким олганини Васько Курева билар?

Васьконинг ранги ўчиб кетди. Бир қадам олдингга чиқди-ю, бошқа иложи йўқлигини билиб, ўзи олганини айтди.

Отряд қотиб қолди.

— Қани,—дедим партизанларга қараб,— ўзингиз айтинг нима қилайлик?

Ҳамма яна жимиб қолди. Худди момақалдироқ олдидан бўладиган сукунатдек ваҳимали жимлик чўкди. Йигитлар яна узоқ вақт жим туришди-да, баравариға қичқиришди.

— Отилсин!

Ростини айтсам, ўзимнинг ҳам юрагим зириллаб кетди.

Нима қилайлик, на илож? Ахир, ҳукм тўғри-ку.. Шу ернинг ўзида отиб ташладик.

... Чамаси бир ҳафталардан кейин қуршовдан чиқиб кетдик. Ўрмонга кириб дам олдик. Самолётларда ўқ дорилар, кийим-кечаклар, партизанларга хатлар келди.

Бир кун оқшом учувчилар билан чайлада ўтирган эдим. Катта ердаги янгиликлар ҳақида суҳбатлашиб ўтирардик. Жангчилар ҳам тўпланиб олишган. Бирданига Саша Светлицкий келиб қолди. Қаршимга келиб тўхтади-ю, ҳеч нима демай тураверди.

Бир нима бўлганга ўхшайди деган хаёл билан секингина уни етаклаб даврадан четкага чиқдим.

— Нима гап?

— Мана,—деди Саша қўлимга аллақанча хат узатиб.—Васько Курева номига келган экан.

Бу гапни эшитдиму, юрагим санчиб кетди. Хатларни олиб, четкага чиқиб кетдим. Булар уруш бошлангандан буён ўтган икки йил давомида уни тополмай ниҳоят етиб келган хатлар экан. Фронтдаги акаси, ўқитувчи синглиси, севгили қизи, онаси хат ёзибди. Уларнинг ҳаммаси ишқилиб ўққа учмасанг, асирликка тушиб қолмасанг, баҳодирона жанг қилсанг бўлди, деган маънода ёзишган эди. Айниқса онасининг хати юрагимни ўртаб юборди. Васько партизанлар ичида юрганини онасига ёзган экан. Она унинг хатини ҳамма қўшниларига кўрсатиб чиқипти. Уйи тўй бўлиб кетибди. Ҳамқишлоқлари Васьконинг номини фахр билан тилга олишипти. Она ҳар сўзида тезроқ душманни енгиб, уйга осон-омон қайтгин деб тилак билдирар эди.

Ана, ўшанда, онанинг хатини ўқиганимда биринчи марта йиғлаганман.

СУРАТДА: ҳаво десанти машғулот вақтида. Л. Полинашина фотоси.

Леонард МОУСЛИ

ЭППЛЕР эсанкираб қолди. Чунки «Альма матер» жумласи Эпплернинг ана шу черковдаги поп билан алоқа боғлаши учун унга берилган пароли эди. Поп унга бошпана бериши керак эди, лекин паролига жавоб қилмади. Эпплер хавотирда нима қилишини билмай жуфтагини ростлаб қолди. Аммо мазкур черковда битта эмас, учта поп борлигини бирнеча кундан кейин билиб олди ва кунлардан бирида ана шу поплардан бири унинг «Альма матер» деган шартли жумласига «тангрига фидойилик йўлида» деб жавоб қайтарди.

Энди ишга киришавериш мумкин эди.

ТЎРТИНЧИ БОБ

ИВЕТТА

Эпплернинг энг аввал қиладиган иши —передатчикка хатарсиз жой топиш эди. Аввалига улардан бирини черковга, аниқроғи эса ризницага (черков ёнида ризаларни ва черков асбоб-анжомлари сақланадиган ҳужра) қўймоқчи бўлди, лекин бу ерда яна икки поп ибодатни ўтайдиган бўлгани учун фош бўлиб қолиш хавфи бор эди. Иккинчи томондан у черков руҳонийсини зарба остида қолдиришни истамасди, чунки руҳоний ибодат баҳонасида инглиз ҳарбий хизматчиларидан қимматли маълумотларни қўлга тушириб олиб, унга катта хизмат кўрсатиши мумкин эди. Шунинг учун ҳам бошқа илож қолмаган тақдирдагина фойдаланиш учун фақат запас передатчикнигина черковда сақлашга қарор қилди. Ўгай отасининг ҳам уйи бор, лекин буни ўйлаганида унда шубҳа пайдо бўларди. У Германияда бўлган пайтида Салоҳ Ғаффорнинг оғир юрак касали тутиб қолиб, у ишни ташлаган эди. Передатчикни унинг уйига ўрнатиш унга ҳеч қандай қийинчилик туғдирмасди, бу унга қайтанга яхши эди, онаси ҳамма нарсани сир сақларди, буни Эпплер биларди. Бироқ ўзига бахтли ёшликни ато қилган одамга бўлган ҳурмат Эпплерга чолга нисбатан хоинона муносабатда бўлишга йўл қўймасди.

Бу жумбоқни охири Ҳикмат Фотимий ечди. Раққоса Қоҳира шаҳрига туташ Замалек посёлкасида Нил соҳилига боғлаб қўйилган баржа уйда яшарди. У пайтларда сузар уйларда туриш мода бўлиб кетган эди; штабда ишлайдиган офицерларнинг кўпчилиги ана шундай уйларга кўчиб кирган эди. Ҳикмат яшайдиган баржа ёнида турган кўчма уйни инглиз разведка хизмати майори ижарага олган эди..

— Майорнинг уйи ёнида, — деди Ҳикмат — яна бир бўш уй бор, ўша уй ижарага берилади. Менимча бундан ортиқ жой топиб бўлмайди. Рацияни худди шу ерда қидириш ҳечкимнинг хаёлига келмайди.

Эпплер билан Монкастер сузар уйни кўздан кечириб қаноат ҳосил қилишди. Шу куниёқ ана шу уйни ижарага олиш ҳақидаги актга имзо чекишди, сўнгра магазинлардан қидира-қидира энг кучли радиола сотиб олишди. Монкастер ана шу радиолага передатчикни сунъий равишда маскировка қилди. Кейин у ҳовли тўйи ўтказиб, унга Ҳикматнинг қўшниси — разведка хизмати майорини таклиф этишди. Кўп ўтмай Эпплер билан майор бирбирларини «бобой» деб чақирадиган бўлиб қолишди. Майор радиолани кўриб қойил қолди-да, дасталарини айлантира бошлади. шунда Эпплер аралашди:

— Проигрователи ишлайди холос, — деди у. — дурустроқ антенна қўймагунимча приёмник ҳечқаердан ҳечнарса олиб эшиттирмайди.

— Буни мен ўзим тўғрилаб бераман, бобой,— хитоб қилди майор.— Ажойиб антенналн бўлиб оласиз!

Эртасига сузар уй томида инглиз капрали — штаб алоқачиси болғасини тақиллата бошлади.

— Ҳаммаси жойида, сэр,— деди у.— Бу янги типдаги антенна. Биз ўзимизда улардан передачаларни «ушлаб олиш»да фойдаланамиз. Бундай антенна ёрдамида агар хоҳишингиз бўлса, Гитлернинг ўзи билан ҳам гаплаша олишингиз мумкин бўлур эди!

— Миннатдорман сиздан, капрал.— Эпплер кулиб қўйди ва Ҳикмат Фотимийга қараб арабчалаб шундай деди:— Энди мени афв этасиз. Мен Берлинни чақиришим керак..

* * *

Жон Эпплернинг жосуслик марказини ташкил этишда Ҳикмат Фотимий жуда катта роль ўйнади. Ана шу ғалати можарода у ўйнаган ролни билиш менинг учун ҳамиша энг қийин жумбоқлардан бири бўлди. Ҳикмат Фотимий охиригача фош қилингунга қадар Қоҳирада уни таниган ҳамма офицерлар: Ҳикмат Фотимий саккизинчи армиянинг ғалаба қозонишига тилакдошликда биздан қолишмайди, деган ишончда эдилар. Ана шу армиянинг юзлаб ветеранлари орқасига «Менинг азизим, севимлигим, арзандам Жимга (ёки Бобга, Радга, Фредга, Алангa, Пупсга, Тайнга), сенинг Ҳикматингдан», деб палапартиш равишда чизиб ташланган ва сарғайиб кетган фотосуратларини ҳозир ҳам ҳамёнларида олиб юрадилар.

(Давоми бор)

(ДАВОМИ. Боши газетанинг ўтган сонларида).

Редактор С. М. КАРОМАТОВ.

Реклама ва эълонлар

Радио

22 февраль

ШАНБА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

18.00 Совет Армияси кунига бағишланган радиокомпозиция (татарча). 18.40 Спорт эшиттириши (ўзбекча). 19.20 Ёш ижрочилар концерти (ўзбекча). 20.00 «ЛЕНИННОМА» программаси (ўзбекча). 20.30 Ленин ҳақида қўшиқлар. 20.45 МОСКВА. Совет Армияси ва Ҳарбий-Денгиз флотининг 51 йиллигига бағишланган тантанали кеча ҳақида репортаж. 21.00 «Қардош социалистик мамлакатларда» (ўзбекча). 21.10 Эстрада концерти (ўзбекча). 22.20 Лирика кечаси. 23. 10 Дам олиш концерти

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

19.00 Ҳажвий ҳикоялар (ўзбекча). 19.30 В. Карповнинг «Жангларда ва походларда» деган очерки. 20.00 Тожикистон композиторларининг қўшиқлари. 20.30 Озарбайжон куйлари. 20.50 «Сатрларда аксини топган йиллар» деган эшиттириш (русча). 21.00 МОСКВА. Совет Армияси Марказий театридан байрам концерти олиб эшиттирилади.

23 февраль

ЯКШАНБА

СОВЕТ АРМИЯСИ ВА ҲАРБИЙ-ДЕНГИЗ ФЛОТИ КУНИ

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

6.15 Тонгги концерт. 7.45 Артиллерия генерал-майори Ф. Норхўжаевнинг «Аланга ва жангларда туғилган» деган суҳбати. 8.25 Сиз ёқтирган артистлар концерти. 9.30 Шарқ халқларининг куйлари. 10.10 «Табассум» радиожурнали. 11.35 «Совет Армиясига шон-шарафлар» деган музикали адабий композиция. 12.15 «Эрталабки салом» (Москва). 13.30 Солдат ва офицерларнинг талабларига мувофиқ концерт (русча) 14.00 «ПАХТАКОР» радио журнали. 15.00 «Бизнинг радиопочта» деган эшиттириш (ўзбекча). 15.10 Совет Армияси жангчиларининг талабларига мувофиқ концерт (ўзбекча). 15.50 «Олмалиқ химия заводи қурилишида» деган эшиттириш (русча). 17.40 Экран янгиликлари.

18.00 «Музикали глобус» (ўзбекча). 18.40 СССР Мудофаа министрлигининг алоҳида кўргазма оркестрининг концерти. 19.20 Ўзбек халқ куйлари.

20.00 «Ёшлик» радиостанциясининг программаси. 20.30 Рақс куйлари. 21.00 «Мамлакатлар ва қитъаларда» (ўзбекча). 21.10 Мақомлардан парчалар. 22.20 «Табассум» радиожурнали Такрорий эшиттириш. 23.20 Лирика кечаси.

Телевизор

22 февраль

ШАНБА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

Ўзбек тилида: 17.30 Болалар учун концерт.

18.05 «Яшил уй». Телефильм. 18.25 «Қалб чорлайди». Дам олиш программаси. 19.05 Телевизион янгиликлар.

МОСКВА КЎРСАТАДИ

19.20 Совет Армияси ва Ҳарбий-Денгиз Флоти куни олдидан. «Ижодкорлар». 19.50 Рангли телевидение программаси. 22.30 Телевизион янгиликлар. 22.45 КВН — 69. 00.30 «Социализм дунёси». Халқаро программа. 01. 00 Огонёк. 02.00 Фақат фактлар. кўрсатишлар программаси. 02.15 Москва кўрсатишларининг охири.

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

18.35 Эфирда «Молодость».

ТОШКЕНТ КЎРСАТАДИ

Ўзбек тилида: 19.20 «Рус флотининг бешиги». Ҳужжатли фильм. 19.30 Шарқ халқлари куйларидан концерт. 20.10 «240 миллион хўрандага». Ҳужжатли фильм. 21.00 «Она қиссаси». Бадиий фильм.

УЧИНЧИ ПРОГРАММА

ФРУНЗЕ КЎРСАТАДИ

Рус тилида: 18.15 Янгиликлар. 18.30 Телеспектакль 19.20 Севимли куйлар. 20.00 Янгиликлар. 20.30 Душанба телевидение студияси кўрсатишларининг охири.

23 февраль

ЯКШАНБА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

БУГУН — СОВЕТ АРМИЯСИ ВА ҲАРБИЙ-ДЕНГИЗ ФЛОТИ КУНИ

9.55 Кўрсатишлар программаси.

Рус тилида: 10.00 Болалар учун. «Олдинда борувчи» деган эшиттириш. 10.30 Мультфильм. 10.40 «Бургутча». Бадиий фильм.

Ўзбек тилида: 11.55 Болалар учун телевизион театр. «Васянинг жасорати». 12.25 «Чапаев». Бадиий фильм. 14.00 «Ёшлик» студияси кўрсатади. Олов қалбли кишилар. 15.00 Москва кўрсатади. Совет Армияси ва Ҳарбий-Денгиз Флоти кунига бағишланган Бутуниттифоқ репортажи.

ТОШКЕНТ КЎРСАТАДИ

16.55 Кўрсатишлар программаси.

Рус тилида: 17.00 Болалар учун. «Опаси Аленушка ва укаси Иванушка» Мультфильм. 17.10 «Ахборот». Информацион программа.

Ўзбек тилида: 17.40 «Қанотли солдатлар». Телефильм.

18.00 «Совет Иттифоқига хизмат қиламан». Ҳужжатли фильм. 19.00 «Ахборот» Информацион программа.

Рус тилида: 19.30 Совет Армияси ва Ҳарбий-Денгиз Флоти кунига бағишланган эшиттириш ва СССР Мудофаа министрлиги оркестрининг концерти.

Ўзбек тилида: 22.00 Ялла ва рақслар.

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

МОСКВА КЎРСАТАДИ

12.00 Болалар учун эрталабки гимнастика машғулотлари. 12.15 Телевизион янгиликлар. 12.30 Ўқувчилар учун. «Будильник». 13.00 Музикали киоска. 13.30 Интервидение «XVIII аср рус портрети». 14.00 Ўсмирлар учун «Фан енгади». 15.00 Совет Армияси ва Ҳарбий-Денгиз Флоти кунига бағишланган Бутуниттифоқ репортажи. 16.00 Қишлоқ янгиликлари. 17.00 Совет Армияси ва Ҳарбий-Денгиз Флоти жангчилари учун. «Солдат бўлиб туғилмайди» 17.40 «Вақт» информацион программаси.

18.00 Хоккей бўйича СССР биринчилиги. «СПАРТАК» — ЦСКА Танаффус вақтида телевизион янгиликлар. 20.15 Рангли телевидение программаси. «Киносаёҳатчилар клуби». 22.30 Байрам концерти. Союзлар Уйининг Колонна залидан олиб кўрсатилади. 23.40 «Новости дня» киножурнали. 23.50 «Етти кун». Халқаро программа. 00.40 Москва кўрсатишларининг охири.

Театр

НАВОИЙ НОМЛИ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРДА — 22/11 да Шоир қалби, 23/11да кундуз Русалка, кечқурун Жизель.

ҲАМЗА НОМЛИ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА —23/11да Бўрон қуши, 23/11 да кундуз ва кечқурун Бой ила хизматчи.

МУҚИМИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 22/11 да Жон қизлар 23/11 да кундуз Фарғона тонг отгунча, кечқурун Гавҳари шамчироғ.

Кино

22 ФЕВРАЛДА

Разведкачилар — «ЧАЙКА», НАВОИЙ номли, «МОСКВА» (кечқурун).

Катта манёврлар — «ЎЗБЕКИСТОН», «ДРУЖБА», «ВОСТОК» (кечқурун).

Марися ва Наполеон — «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун).

Трембита — «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ» (кеч соат 6.8 ва 10 да).

Ака-ука Карамазовлар — САНЪАТ САРОЙИ (кеч соат 7 ярим ва 9 да).

23 ФЕВРАЛДА

Разведкачилар — «ЧАЙКА» НАВОИЙ номли, «МОСКВА» (кундуз ва кечқурун), САНЪАТ САРОЙИ (эрталаб соат 11 ва кундуз 1 да).

Катта манёврлар — «ЎЗБЕКИСТОН», «ДРУЖБА», «ВОСТОК» (кундуз ва кечқурун).

Марися ва Напалеон — «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун)

Трембита — «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ» (кеч соат 6, 8; 10 да)

Ака-ука Карамазовлар САНЪАТ САРОЙИ (1 ва 2-серияси кундуз соат 2 яримда, 3-серияси 5 яримда)

ДИССЕРТАЦИЯ ЁҚЛАЙДИЛАР

1969 йил 5 март кундуз соат 2 да, Ўзбекистон ССР Фанлар академияси физика-техника ва математика фанлари бўлимининг физика-математика фанлари бўйича бирлашган илмий совети мажлисида (Обсерватория кўчаси, 85-уй, Физика-техника институтининг конференц-зали) физика-математика фанлари кандидати деган илмий даражани олиш учун

Ш. Примқулов: «Жавзонинг И юлдузи типидаги ўзгарувчан юлдузлар ва улар атрофидаги юлдузларнинг хусусий ҳаракатини текшириш» деган темада;

Ҳ. М. Саденов: «Атом номери тоқ бўлган ва ер юзида кам учрайдиган группага мансуб баъзибир ядролар уйғонган сатхларнинг яшаш вақтларини текшириш» деган темада.

Диссертациялар билан академия кутубхонасида танишиш мумкин (А. Тўқаев кўчаси, 1-уй).

* * *

1969 йил 6 март кундуз соат 2 да, В. И. Ленин номли Тошкент Давлат университети тарих факультетининг илмий даражалар бериш илмий совети мажлисида (Университет кўчаси, студентлар шаҳарчаси, ТошДУ бош корпуси, Г-304 аудитория) тарих фанлари кандидати деган илмий даражани олиш учун

Г. А. Реука: «Улуғ Ватан уруши йилларида (1941—1945) Ўзбекистон саноатининг техник прогресси учун курашда интелегенциянинг роли» деган темада;

Ф. С. Аюпов: «Совет Иттифоқи Коммунистик партиясининг XX ва XXII съезди арафасида ленинча миллий сиёсатни амалга оширишда Ўзбекистон Коммунистик партиясининг фаолияти» деган темада.

Диссертациялар билан университет кутубхонасида танишиш мумкин (Куйбишев кўчаси, 10-уй).

1969 йил 6 март соат 12 да, Тошкент қишлоқ хўжалик институтининг бирлашган илмий совети мажлисида (60-аудитория) қишлоқ хўжалик фанлари кандидати деган илмий даражани олиш учун

Д. Г. Расулева: «Ўзбекистоннинг тоғ олди зона ва дашт яйловларида қоракўл қўйларининг ривожланиши ва уларнинг маҳсулдорлиги» деган темада;

Р. Ҳамроқулов: «Тошкент областидаги қора-ола зотли қорамоллар сут маҳсулдорлигининг ўзгарувчанлиги ва сифатини яхшилаш натижалари («Чиноз» насилчилик завод-техникум мисолида)» деган темада.

Диссертациялар билан институт кутубхонасида танишиш мумкин (Тошкент область, Оржаникидзе—4, Яланғоч қишлоғи).

* * *

1969 йил 7 март кундуз соат 2 яримда, Тошкент политехника институти қурилиш ва архитектура факультетларининг илмий совети мажлисида (Я. Колас кўчаси, 16-уй) техника фанлари кандидати деган илмий даражани олиш учун

Б. А. Лешенко: «Ўзбекистон шароитида бино ҳамда иншоотларнинг тўсиқ конструкцияларини техник-иқтисодий жиҳатдан афзаллигини аниқлаш ва уларнинг эффективларини танлаш» деган темада.

Диссертация билан институт кутубхонасида танишиш мумкин (Навоий кўчаси, 13-уй).

Реклама ва эълонлар

Тошкент оқшоми 4 БЕТ. 22 ФЕВРАЛЬ, 1969 й.

«ВЕЧЕРНИЙ ТАШКЕНТ» орган Ташкентского горкома КП Узбекистана и Ташгорсовета

БИЗНИНГ АДРЕС: Тошкент шаҳар, Дзержинский кўчаси, 15-уй. Редакция телефонлари: Коммутатор—33-02-49 дан 33-02-58 гача, редактор ўринбосарлари 33-29-33, 33-29-09, масъул секретарлар—33-27-22, партия совет ва касаба союз ташкилотлари шаҳар хўжалиги бўлимлари 33-29-42, адабиёт санъат ва маданият бўлими 33-29-55, хатлар ва оммавий ишлар, физкультура ва спорт бўлимлари—33-29-70, фан ва олий ўқув юртлари иллюстрация бўлимлари 33-27-57, ахборот бўлими—33-65-57; эълонлар бўлими—33-81-42.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети Бирлашган нашриётининг босмахонаси Тошкент шаҳри

Индекс 64579. НАШР № 2686. Р. 04147